

[Rendhagyó lapszám: Internationale Artisten Revue >>>>](#)

Rendhagyó lapszám: Az Internationale Artisten Revue

Az idei tematikus lapszámunkban a magyarországi cirkusztörténet mintegy 230 évének legjelentősebb forrását mutatjuk be. Az IAR 1891. november 8-án indult, és a következő év áprilisától kezdve egészen az első világháború kitöréséig gyakorlatilag teljes rendszerességgel tíznaponként jelent meg Budapesten Ferdinand Steiner szerkesztésével és kiadásában. Az alábbi, éves bontásban megadott kivonatolt áttekintés az újság szerkezeti változását kíséri nyomon a lap első felében szereplő, és így fontosnak számító cikkek címének megadásával, illetve a rovatok feltüntetésével.

Cirkuszi vonatkozású rövidhírek nagy számban fordulnak elő az "Aus Nah und Fern" rovatban; valamint a "Programme" ismertetései között gyakran szerepelhet cirkuszműsorok számainak felsorolása. Teljességre csak a "Circuswelt" rovatot illetően törekedhettünk, abban az értelemben, hogy a cirkuszok (vagy igazgatójuk) nevét minden esetben közreadjuk zárójelben. Némi előzetes ismeretet feltételeztünk, hogy ti. alkalmanként csak az egyik verziót (Rosenzweig/Colosseum; Gazdag/Reich; London/Brazil Jack...) adjuk meg. Azoknak a cikkeknek az esetében, amelyek nem közlik a cirkusz vagy igazgatója nevét, kulcsszót választottunk, amit megfelelő formában jelzünk (tehát a *London* a cirkusznevet takarja, a '*London*' viszont a városra utal).

A rovatok sokszor egymásba csúsznak, a tipográfia nem feltétlenül jelzi teljes egyértelműséggel a cikkek jellegét (például a "Mutatványos"-éi). Különös óvatosságra intünk az egyesületi információkat illetően, mert ezek átkerülhettek az "egyebek" kategóriába. Az utolsó rész "[Egyebek, hirdetések]" legjelentősebb adaléka a "Circus und deren Aufenthalt" rovat, illetve a "Diverse" (melynek rövidítésjegyzéke tartalmazza az oferálók zsánerét is: Ventriloquisten; Mimiker; Athleten; Musikalische Spezialitäten; Musik-Kapellen; Ballet; Pantomime; Clowns und Exentrics; Schnellmahler; Dresseur; Gymnastiker u. Akrobaten; Imitatoren; Jongleur und Equilibrist; Kautschuk; Seilkünstler; Duette, Terzette, und Quartette; Velocipedisten und Skater; Zauberkünstler und Illusionisten). Ide utaltuk azokat az írásokat, amelyek alapértelmezésben a Programokat követik: Vereins-Nachrichten; Repertoire; Offener Sprechsaal; Legende Briefe; Kinematographen-Zeitung stb.